

Vorbereidingsbesluit

Vorbereidingsbesluit sierteelt Omgevingsplan gemeente Westerveld

Vorrangsbepaling

Voor zover de voorbeschermingsregels in dit hoofdstuk afwijken van de regels van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1 van de Omgevingswet, gelden de voorbeschermingsregels.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

De begripsbepalingen behorende bij dit voorbereidingsbesluit zijn opgenomen in Bijlage I Begripsbepalingen.

Artikel 1.2 Afbakening

De voorbeschermingsregels in dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op activiteiten die al werden verricht voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit hoofdstuk.

Artikel 1.3 Verbod sierteelt

Het is verboden de activiteit, bedoeld in artikel 3.208 van het Besluit activiteiten leefomgeving, te verrichten als het gaat om sierteelt of de uitbreiding van sierteelt.

Bijlage I Begripsbepalingen

Sierteelt: De teelt van bloem(bol)gewassen, bedoeld als snijbloem, als plantgoed of voor de droge verkoop, waaronder in ieder geval tulpen, lelies, hyacinten, narcissen, dahlia's, irissen, gladiolen en pioenrozen. Onder sierteelt wordt niet verstaan: bloem(bol)gewassen die niet bedoeld zijn als siergewas maar geteeld worden voor groenbemesting, bodemverbetering, plaagbestrijding of de productie van voedsel, olie of biobrandstof en bloemgewassen die worden geteeld met gebruikmaking van enkel biologische gewasbeschermingsmiddelen zoals genoemd in Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1165.

Toelichting

Toelichting voorbereidingsbesluit

De gemeenteraad van Westerveld heeft op 27 mei 2025 unaniem een motie aangenomen met betrekking tot de sierteelt. Middels deze motie is verzocht om te onderzoeken of er juridische mogelijkheden zijn om in gemeente Westerveld de impact van sierteelt tot tenminste 2030 tijdelijk te beperken. Uit dit juridisch onderzoek en aangeleverde advies blijkt dat het verdedigbaar is om op basis van het voorzorgsbeginsel het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij sierteelt te reguleren. Vooruitlopend op een mogelijke keuze voor een sturingsrichting wordt een voorbereidingsbesluit genomen. Dit geeft de gemeente de ruimte en tijd om mogelijke maatregelen, passend bij gemeente Westerveld, nader uit te werken en weloverwogen een keuze te maken wat de mogelijke vervolgstappen betreft.

Op grond van artikel 4.14 van de Omgevingswet kan de gemeenteraad voor een locatie een voorbereidingsbesluit nemen met het oog op de voorbereiding van te stellen regels.

Voorbeschermingsregels kunnen een verbod inhouden om activiteiten te verrichten die op grond van het omgevingsplan zijn toegestaan, maar nog niet plaatsvinden (artikel 4.14 lid 3 Omgevingswet). Op basis van artikel 1 lid 10 van het ‘Delegatiebesluit Omgevingswet gemeente Westerveld’, zoals vastgesteld door de gemeenteraad van gemeente Westerveld op 27 september 2022, is de bevoegdheid voor het nemen van een voorbereidingsbesluit gedelegeerd aan het college.

Het doel van dit voorbereidingsbesluit is om te voorkomen dat activiteiten worden uitgevoerd die in strijd zijn met mogelijk nieuwe – nog nader te concretiseren - regels. Het gaat hier om de regels die gemeente Westerveld wil gaan stellen om de impact van sierteelt tot tenminste 2030 tijdelijk te beperken.

Aanleiding onderzoek juridische sturingsmogelijkheden

In de motie van 27 mei 2025 wordt eveneens de aanleiding voor het onderzoek naar juridische mogelijkheden opgenomen. De aanwezigheid van sierteelt, en het intensieve gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij deze teelten, zorgt namelijk voor maatschappelijke onrust in gemeente Westerveld. In toenemende mate is dit een onderwerp van publieke en politieke discussie.

Daarnaast is bekend dat er in meerdere gemeenten al beperkingen zijn opgelegd aan sierteelt, of dat er nagedacht wordt over dergelijke maatregelen.. Het nemen van gerichte en onderbouwde maatregelen, mits ook goed gecommuniceerd, kan daarbij mogelijk rust en duidelijkheid brengen in de voortdurende discussie over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zowel voor inwoners als de lokale sierteeltsector.

Door de agrarische sector en de bloembollensector specifiek wordt volop ingezet op de reductie van (chemische) gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel de bloembollensector heeft aangegeven dat zij in 2027/2030 op hetzelfde niveau wil zitten als gangbare landbouw, zijn er geen garanties dat dit doel behaald gaat worden.

Sturingsmogelijkheden op basis van voorzorgsbeginsel

In het kader van de aangenomen motie is juridisch advies ten aanzien van de sturingsmogelijkheden voor sierteelt ingewonnen. Hieruit blijkt dat het verdedigbaar is om op basis van het voorzorgsbeginsel het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij sierteelt te reguleren. Uit diverse onderzoeken - waaronder het *'Vervolgadvies gewasbescherming en omwonenden'* van de Gezondheidsraad uit 2020 - blijkt dat er onvoldoende wetenschappelijke informatie is over de gezondheidseffecten voor de blootstelling aan chemische gewasbeschermingsmiddelen. Op korte termijn is vooralsnog geen zicht op uitsluitsel wat de mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen op de gezondheid betreft, hetgeen nu een beroep op het voorzorgsbeginsel rechtvaardigt. Voor de sierteelt is over het algemeen sprake van een hoger gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen dan bij overige akkerbouwteelten.

Indien er gekozen wordt om maatregelen te treffen zijn er diverse maatregelen, alsook combinaties van maatregelen, mogelijk voor de beperking van sierteelt. Om tot een weloverwogen en onderbouwd besluit te komen, wat passend is voor gemeente Westerveld, is echter tijd nodig. Een voorbereidingsbesluit voorkomt dat in de tussentijd nieuwe situaties ontstaan die in strijd zijn met nog nader vorm te geven regulering.

Het voorbereidingsbesluit

Vooruitlopend op de regulering van sierteelt wil de gemeente tijdelijk een verbod instellen voor sierteelt op percelen waar dat nog niet plaatsvindt. Dit betekent dat nieuwvestiging van sierteelt, alsook de uitbreiding van sierteelt, vanaf dit moment niet meer mogelijk is. Het college wil dit verbod instellen door middel van een voorbereidingsbesluit.

Zonder het voorbereidingsbesluit is (nieuwe) sierteelt op agrarische gronden juridisch gezien mogelijk. Dit betekent dat op de percelen waar nog geen sierteelt plaatsvindt nieuwe sierteelt kan worden ontplooid. Het tijdelijke verbod betekent niet direct dat sprake is van een permanent verbod, het heeft met name het doel om strijdigheden met nog nader te concretiseren mogelijke regulering te voorkomen. Middels het voorbereidingsbesluit worden voorbereidingsregels in het Omgevingsplan opgenomen, op basis waarvan wordt geborgd dat gedurende de voorbereiding van nieuwe regels geen sprake is van nieuwe sierteelt. Hiermee wordt voorkomen dat kort voor de inwerkingtreding van een nieuwe regeling wordt gestart met nieuwe sierteelt. Bestaand gebruik kan niet gereguleerd dan wel verboden worden middels een voorbereidingsbesluit. Een voorbereidingsbesluit moet bestaande activiteiten, zoals bestaand gebruik, eerbiedigen.

Een voorbereidingsbesluit heeft onder de Omgevingswet een werkingsduur van maximaal één jaar en zes maanden. Uiterlijk na deze tijd vervallen de voorbereidingsregels. Dit geeft de gemeente tijd om een weloverwogen besluit te maken voor de mogelijke regulering van sierteelt. Indien de mogelijke in voorbereiding zijnde regulering eerder van kracht is, is dit het moment dat het voorbereidingsbesluit komt te vervallen.

Artikelsgewijze toelichting voorbereidingsbesluit

Naast een toelichting van de achtergrond van het voorbereidingsbesluit, is het van belang om het voorbereidingsbesluit artikelsgewijs toe te lichten. Hiermee wordt voorkomen dat er misverstanden ontstaan over de juridische interpretatie van de regels.

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In dit artikel wordt, middels een verwijzing naar de bijlage ‘Begripsbepalingen’, nader toegelicht wat wordt verstaan onder sierteelt. Hiertoe is een definitie opgenomen voor het begrip 'sierteelt' die in het omgevingsplan wordt gebruikt.

Onder sierteelt wordt verstaan de teelt van bloem(bol)gewassen, bedoeld als snijbloem, als plantgoed of voor de droge verkoop. Snijbloemen worden doorgaans in winkels verkocht, vaak in een bos bloemen. De droge verkoop richt zich op de verkoop van bloembollen voor bijvoorbeeld tuinen, parken en plantsoenen. Ook kunnen bollen als plantgoed dienen, te weten (kleine) bollen die bestemd zijn om geplant te worden. Als voorbeeld worden in het artikel een aantal soorten bloem(bol)gewassen genoemd, te weten in ieder geval tulpen, lelies, hyacinten, narcissen, dahlia's, irissen, gladiolen en pioenrozen. Dit is echter geen limitatieve lijst.

In de definitie wordt eveneens een aantal uitzonderingen genoemd die niet vallen onder de in het voorbereidingsbesluit opgenomen definitie voor sierteelt. Deze situaties vallen dan ook buiten de werkingssfeer van het voorbereidingsbesluit. Dit betreft bloem(bol)gewassen die niet bedoeld zijn als siergewas maar geteeld worden voor groenbemesting, bodemverbetering of plaagbestrijding. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan klavers en afrikaantjes. Ook bloem(bol)gewassen zoals lijnzaad of zonnebloemen die worden geteeld om bak- of frituurolie (voedsel), andere soorten olie (bijvoorbeeld massageolie) of biobrandstof te produceren worden niet als sierteelt beschouwd. Daarnaast worden bloem(bol)gewassen die worden geteeld gebruikmakend van enkel biologische gewasbeschermingsmiddelen, zoals genoemd in Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1165, ook niet als sierteelt – waar het voorbereidingsbesluit op toeziet – verstaan.

Artikel 1.2 Afbakening

Het doel van dit voorbereidingsbesluit is om te voorkomen dat nieuwe activiteiten worden uitgevoerd die in strijd zijn met mogelijk nieuwe – nog nader te concretiseren - regels. Onder nieuwe activiteiten wordt ook de uitbreiding van bestaande sierteelt begrepen.

Op grond van artikel 4.14 lid 3 van de Omgevingswet mogen voorbeschermingsregels alleen worden gesteld over activiteiten die op grond van het omgevingsplan zijn toegestaan, maar die nog niet plaatsvinden. Om die reden is bepaald dat de voorbeschermingsregels in dit hoofdstuk niet van toepassing zijn op activiteiten die al werden uitgevoerd voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit hoofdstuk. Dit betekent dat bestaand gebruik niet gereguleerd dan wel verboden kan worden middels dit voorbereidingsbesluit. Een voorbereidingsbesluit moet bestaande activiteiten, zoals bestaand gebruik, eerbiedigen.

Artikel 1.3 Verbod sierteelt

In dit artikel is het verbod opgenomen voor sierteelt. Dit artikel moet in samenhang met artikel 1.1 en 1.2 worden gelezen. Hieruit volgt dat het voorbereidingsbesluit uitsluitend toeziet op nieuwe sierteelt of de uitbreiding van bestaande sierteelt, na inwerkingtreding van dit voorbereidingsbesluit.

In het artikel is een verwijzing opgenomen naar artikel 3.208 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In artikel 3.208 van het Bal is het telen van gewassen in de openlucht aangewezen als milieubelastende activiteit. In artikel 3.208, lid 3 van het Bal staan activiteiten die niet onder de aanwijzing vallen. Het gaat om activiteiten die worden verricht bij een huishouden of bij het uitoefenen van beroep of bedrijf aan huis, voor educatieve doeleinden, bij onderzoeksinstellingen of bij volkstuinen. Door de verwijzing op te nemen naar artikel 3.208 worden deze activiteiten uitgesloten van de verbodsbepaling. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat sierteelt bij onderzoeksinstellingen niet onder het verbod valt. Ook het gebruik van bloem(bol)gewassen in eigen tuin, of in een volkstuin, valt hiermee buiten de werkingssfeer van het verbod.